

ИДДИОНАЧ

Шу азиз Ватан — барчамизники!

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерациисининг газетаси

• 1995 йил, 3 март • 9 (203)

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ
МАЖЛИСИННИГ ҚАРОРИ
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
РЕФЕРЕНДУМИНИ ЎТКАЗИШ ТҮГРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг ваколатлари муддатини узайтириши масаласи бўйича 1995 йил 26 март, якшанба кунин Ўзбекистон Республикасининг референдуми ўтказилсин.

2. Референдумда овоз берниш бюллетенларига қўидаги ғазиҳида савол киритилсин: "Сиз Ўзбекистон Республикаси Президентининг ғазиҳида савол муддатини 1997 йилдан 2000 йилгача узайтирилишига розимисиз?"

Ўзбекистон Республикаси
Олий Мажлисинга Раиси Э. ХАЛИЛОВ.

Тошкент шаҳри, 1995 йил, 24 февраль.

УЛУФ
МАҚСАДЛАР
САРИ

Мен биринчи чакирик Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисинга биринчи сессияси материаллари билан матбуот орқали танишиб чиқдим. Сессияда кўрнгланган масалалар келажаги порюк Республикасининг ривожланиш босқинида мухим воқеа бўлади. Айниска, Республика Олий Мажлисинга биринчи янгишида мамлакатимиз Президенти Ислом Каримовнинг "Ўзбекистонинг сиёсий-ижтимони" ва ижтисодий истиқболининг асосини таомонлаштириш тўғрисидаги маърузаси кўпчиликда катта таассусот қолдириди. Маърузада мустақил давлатимизнинг дунёдаги ривожланган мамлакатлар каторига кўшилиши жараёнда бажарилиши зарур бўлган юмушлар, хукумат ва жамоат ташкилотларининг вазифалари эник кўрсатиб берилган.

Маърузадаги "Масъул паплада ўз тақдирини ишончи, билимили ва гайратли шахсларига топшира олмаган миилат ўз баҳтига зомин, келажакдан маҳрум бўлади. Ва аксина, келажак буюн бўлишини иштаган миилат ўз тақдирини улуг максадда эга, олийнинг, катъяти, маврирати инсонларига ишонч биндириб топширган ҳолдагина ўз муродига етади" дейилниши ҳак гап.

Сессида Узбекистон Республикаси Парлamenti ташабуси билан Республика Президентининг ваколатини 1997 йилдан то 2000 йилга қадар узайтириши ҳакида умумхало референдумини узказни тўғрисидаги қарор қабуғи килингандаги фикриминг ишботидир. Узказиладиган референдумда халқимизнинг ота-боборларимиз оруз қилган мустақил давлатимизнинг дастлабки йилларда содир бўлшин мумкин бўлган оғир даврдан беталоғат олиб чиқаётган фарзандига бўлган муносабати ажади. Президентимиз амалга ошираётган сиёсатга кўпчилик таҳ бермоқда. Кўп сонли пенсионерлар, бокусини йўқотган қарилларга кўрсатилгаётган гамхўрликдан барча миннатдор.

Албатта, Президент ваколатлари муддати билан Олий Мажлис ваколатлари муддатининг мувоффақлаштирилиши мамлакатимиз равнанини янада жаддаптиришига хизмат килиди. Шунинг учун мен референдумда Президентимиз Ислом Каримов ваколати узайтирилишига овоз бераман.

Кодирхон АБУЛКОСИМОВ,
Пискент туманинг Охунбобов
номли жамоа хўжалиги
пенсионери.

Тошкент вилоятининг Красногорск шахридаги Ўзбекистон билан Швейцариянинг "Агама" кўшма корхонаси ташкил топганига унча кўп бўлтани йўқ. Бу ерда иккى юзга яқин киши иш билан таъминланди. Янги корхонанинг маҳсулотлари эса сифатлилиги билан кўпчиликнинг таҳсинага сазовор бўлаётir. Корхона ишлаб чиқараётган маҳсулотларнинг 60 фоизини кўшини давлатларга экспорт кильмоқда.

Суратда: тўкувчи Санобор Раймонова.

Даврон АҲМАД олган сурат.

КЕНГАЙТИРИЛГАН РАЁСАТ ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацииси кенгаши раёстанинг кенгайтирилган йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда касаба уюшмаларининг Республика Олий Мажлиси биринчи сессиядаги Президентимиз Ислом Каримов маърузасидан келиб чиқадиган вазифалари мухоммад этиди.

Барча касаба уюшмалари ташкилотларига Ўзбекистон Президентининг Олий Мажлиси тасни сессиядаги "Ўзбекистонинг сиёсий — ижтимоий ва ижтисодий истиқболининг асосий таомонларига тўғрисидаги маърузасини касаба уюшма аъзолари Республиканнинг барча мәхнаткашларин тўртасидан кенг тушунтириши ишларни олиб бориши, бунда унинг келажаки буюн демократик давлатни барпо этишининг дастурий йўналтиларини белгилаб берувчи таъминларни ўзига кўширилди.

Шу маъсадда мәхнаткашларни ишлаб чиқариш жараёнларида, мәхнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот сифатини яхшилаш, янги технологияларни жорий этиши ва мәхнат интизомини мустаҳкамлашда касаба уюшмаларини фаол иштирокчи таъминлаштиришни муродига ўзига кўширилди. Айнан таъминидаги иштирокчи таъминларни ўзига кўширишни муродига ўзига кўширилди.

Кабудан келинган қарорда касаба уюшма ташкилотлари Ўзбекистон Республикаси Президенти ваколатлари муддатини 2000 йилгача узайтириш бўйича умумхало референдумига тайёрларли ва уни ўтказишда касаба уюшмалари аъзоларининг фаол иштирокини таъминлашга давлат этиди.

белгиланиб, даромадлардан олинидаги солиқлар прогрессив ставкасининг чекланган микдори 45 фоиздан 40 фоизгача камайтирилган.

БИРИНЧИ чакирик Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисинга биринчи сессиясида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси карори билан Эркин Ҳамидович Халилов Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси этиб сайланди.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Олий Мажлисинга карори билан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосарлари ва Ўзбекистон Олий Мажлиси Қўмиталарининг раислари сайландандилар.

МАТБУОТДА "Ўзбекистон

мураккаб масалаларни ҳал этишининг мақбул ва матлуб йўлларини аниклаш имконияти тўла яратиди.

Шу билан жаҳоннинг йирик олимлари эътироф этган ва энг юксак демократик талабларга жавоб берадиган Конституциямизга мувофиқ равишда вакиллик ҳокимиятинг асосий тизимларидан бири ташкил топди. Ушбу ҳокимиятнинг яна иккى устуни — ижроия ва суд тармоқлари ҳам жамиятимиз ижтимоий-сиёсий тараккиётiga ҳамоҳанг равишида токомиллашиб бормоқда. Амалда ҳукукий-демократик давлат пойдевори тўлиқ шаклланди.

Мустақиллик эндиғина кўлга киритилган даврларда босқичма-босқич ҳукукий-демократик давлат курилишига ишончсизлик билан қараганлар ҳам бўлганди. Бироқ кўпчилик — халқимиз бу йўлга ишонди ва биз бутунги натижага эришдик. Эндиликда кўлга киритилган муваффакиятларимизни мустаккамлаши, янни демократик одил жамият — фуқаролик жамиятини куриш, унинг асосларини вужудга келтириш йўлига

мураккаб масалаларни ҳал этишининг мақбул ва матлуб йўлларини аниклаш имконияти тўла яратиди.

Республикаси Референдуми ўтказиладиган округларни тузиш тўғрисидаги "Ўзбекистон Республикаси Референдумини ўтказувчи Марказий комиссиянинг қарори ўзасидан килинди.

ВАЗИРЛАР Махкамасида рес

публикада савдони эркинлашириш ва аҳолига савдо хизматини яхшилаш масалаларига багишланган мажлис бўлиб ўтди. Унда "Республикада савдони эркинлашириш чора-тадбирлари тўғрисидаги" ва "Республика ҳукуматининг шу масалаларни оид бўшка қарорларининг бажарилиши юзасидан "Ўзбексавдо", "Ўзбекбирашув", "Ўзмойтамакисонаёт" ушумлари, Коракалпогистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоят-

лари ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари томонидан амалга оширилаётган ишлар ҳакида ахборотлар тингланди ва муҳокама килинган масалалар ўзасидан тегишили чорадебирлар белгиланди.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислом Каримов Эрон Ислом Республикаси ташкии ишлар вазирининг ўринбосари Махмуд Возийни қабул килди. Суҳбат чоғидаги иккى мамлакат ўтасидаги ижтисодий, маданий ҳамкорликни ижроётлашириш, миңтиқвий ҳафзийликни таъминлаш масалаларни муҳокама килинди.

ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Президенти Ислом Каримов ишларни өткенинг тоншириди. ЎЗБЕКИСТОН Республикаси Валојати биржасида 1 марта кунин 90 сўм даромадларининг киймати — 25 сўм даромадида кайд этилди. Махсус пул алмаштириш пунктларида 1 АҚШ долларини сотиб олини киймати — 25 сўм, сотиш киймати ҳам 25 сўм килиб белгиланди.

ОРЗУЛАРИ ДУНЁЧА БОР...

Андижондаги "Жайрон" хусусий ишлаб чиқарни тикорат фирмасига келадиган хомашёнинг ҳам, маҳсулотнинг ҳам турн кўп. Жұнли мато, атлас, болалар ва каттапар учун ийим-кечаклар ишлаб чиқаради. Музкаймойн Ҳакарон ҳам. "Жайрон" директори Йўлдошбой Эргашев билан сұхбатимиз шулар ҳақида.

— Йўлдош ака, тадбиркор бўлишнингизга нимадир тўртки бўлдими ёки шунчаки ҳавас билан бошландими?

— Билсангиз, Андижон вилоят кооператив-транспорт бирлашмасида ишлардим. Оз эмас, кўп эмас — 29 йил ишлабман. Дастил чилинграга шогирд, бора-бора бирлашма директорлигига тайинланниб, ишладим. Кооператив савдо аълочиси ҳам эдим. Лекин, кимларгадир ёқмай қолдим. Уст-устига текшириш, мижғов савол-жавоблар ва ниҳоят ариза ёзишимга қатъий илтинослар. Кетдим, кетдими бироқ, укувсиз эмаслигимни, меҳнатдан қочмай камол топа олишимни кўрсатиб қўйишга астойдил аҳд ки... Шунга эришдим ҳам.

"Жайрон"да ишлаб юриб ортирган дўстларим, бугунги яхшигини обрўйини ўйласам, ўша пайдаги мени ётиримай қолганларга раҳмат дегим келади. Минг бор раҳмат айтаман. Одил Зокирович Содиковга. У киши вилоят маҳаллий саноат концерни бошлиғи. Ўша тушкунликка берилган кунларимда шаҳар саноат комбинатига ўтиб ишланимни маслаҳат берди. Ҳаракатимни қўриб 20 та тикув машинали комбинатни хусусийлаштириб олишга ёрдамлаши.

— "Жайрон" ҳеч бир тўсиқда дуч келмай фаолиятини жадал юргизиб юборди, демоқчимисиз!

— Ундаи эмас. Бироқ ўша тўсиқлар бўлмаганда, ҳеч бўлмаса камроқ бўлганда — "Жайрон"им бундан бир неча барабар ривож топлиб кетарди. Энг муҳими, хомашё олишда хусусий ва ижара корхоналарни давлат корхонаси қаторида кўрилмаслиги алам қиласди. Бир мисол: Андижон ип-газлама ишлаб чиқарни бирлашмасининг саноат

хоналар учун ажратилган жармасидан хомашё олишимизга руҳсат берилган эди. Ўтган йилнинг бошида 40 миллион сўм пул тақизиб, хомашё олмоқчи бўлдик. Ушандан 1 метр мато 380 сўм-купон пулумизга 131 минг метр мато келарди. Афус, ҳали у баҳона, ҳали бу баҳона билан ололмай юрарвандик. 1 метр чит 850 сўмга чиқандагина, бир қисмини олдик. Орадан 9-10 ой ўтиб кетди. Миллий пулумизга эга бўлган кунларимиз 1 метр матога 9 сўм 30 тийин тўлаш билан яна бир қисмини олдик. Ҳозиргача аҳвол шу. Бундай муомаланинг сабаби бизга ишончизиги билдирилгани бўлса керак.

— Ахир олдиндан пулни тўлагансиз-ку! Шунча вақт ишчиларнинг бекор қолишидими?

— Йўқ, ишчиларимнинг кўпчилигига ҳам ишончизлик туғилмаслиги учун тинимиз ҳаракатда бўлдим. Ҳатто бозордан нақд пулга мато олиб, бичув-тикувни юртиш билан ишни тўхтатмадик.

— Кўп тармоқни "Жайрон" деймизу, биз фақат бичув ва тикув цехингизни кўрдик, ҳолос...

— Бедананинг ўйн йўқ, қайга борса "пітблідик" деган нақлии эшитганимисиз? Бизда шунача. Сиз кўрган бичув-тикув цехимиз ҳам ҳатто ўзим ўтирган хона ҳам бизни эмас. Учалча хона учун йилинга 50 минг сўмдан ижара тўлаймиз. Музкаймой цехимиз ачча чароқида

— Саноат қўчасидаги қурилган идорасининг битта хонасида. Тўкув цехимиз эса шаҳарнинг бошқа томонида. Ҳали таълими идорасига қараша бинодан жой олган. Тўкув дастроҳларимиз ҳамон таҳлоғлик түрибди.

Макарон цехимиз учун эса мутлақо жой ўйқ. Мен кирмаган, ҳасратимни тўқмаган идора қолмади чисоб. Макарон ишлаб чиқариш учун ажбатовур дастроҳ сотиб олганим. Кунига 1 тона макарон ишлаб чиқардиган қувватга эга. 50 нафар ишсиз юрган андижонликни маши билан таъминлардик. Аммо жой ҳам, кўруқ ер ҳам 7 ойдан берин ана шу дастроҳларимиз бекор — 1 млн. сўм маблагимиз бекор ётиди деяверинг.

— Президентимизнинг тадбиркорликни ривожлантириш, ҳар қандай тўсиқларни олиб ташлаб, хусусий кичик корхоналарга давлат корхоналари билан тенг имтиёзлар берини ҳақидаги фармони чиққанига ҳам ачча бўлиб қолдик!

— Биз ҳам фармон чиққанда жуда қувонган эдик. У тадбиркорларга кенг шароитлар яратиб берини аниқ. Лекин фармонни бевосита ижро этувчи маҳаллий органларимиз шошинимаяти чоғи.

Нуқул орзу қиласман. Катта биноимиз бўйса, барча ишлаб чиқариш цехларимиз бир жойга жамлансан, ижарага бераётган пулумизни ишчиларимизнинг ижтимоий ҳимоясин учун сарфласак, дейман. Мақсадсиз яшаб бўлмайди, албатта. Мен ҳам орзу қиласман. Орзудан тўхтамайман ҳеч. Бирор йирикроқ хорхон фірмалари билан ҳамкорликда ишлаб чиқариши ривожлантиришини ўйлаб юрибман ҳозир. Яна битта орзум жамиятимиз ҳасадгўйлар, таъмагирлар, худбинлардан батамон ҳалос бўлса. Юртда тўкинчилик, осойишталик ҳукм сурса доим.

— Орзуларингиз рўёбга чиқишига тилақдошмиз. Зоро, Ўзбекистон Олий Мажлисидағи тарихий маърузасида Президентимиз Ислом Каримов яна бир сизга ўхшаш тадбиркорларга кенг йўл очиб берилишини таъкидлайдилар. Демак, орзуларингиз албатта ушалади...

Суҳбатдош: Замира РЎЗИЕВА,
"Ишонч" мухбири.

Жиззах вилоятида ижтимоий таъминот бошқармаси 1974 йилнинг 1 январида ташкил топиб, 24 киши фаолият кўрсатса бошлади. Улар 50 мингдан зиёд пенсия ва нафака олувчиларга ғамхўрлик кўрсатиши. Бошқармаси қарий 16 йилга яқин кексаларнинг энг яқин маслаҳатччиси Кудрат Мажидов раҳбарлик қилди. У кишининг сайдараларни туфайли тўрт қавати замонавий кўркам бино қўриб битказилди.

Хозирги кунга келиб 445 ходим вилоятнинг 100 минга яқин пенсия ва нафака олувчиларига хизмат кўрсатмоқда. Бошқармаси шаҳар ва туманларида 12 бўлими, хотин-қизлар маҳсус интернати, пенсия ва нафака тарқатувчи 5 та кичик корхонаси мавжуд. Вилоятда 4 мингта яқин уруш қатнашчилари, ногиронлар, байналмилал-жангчилари, уларга тенглаширилган ҳарбий хизматчилар ҳамда урушуда ҳалок бўлганларнинг оиласи истикомат қилишмоқда. Улар каби ёрдамга муҳтож пенсионерларга ўтган йили 300 миллион сўм пул ва совгалар маҳаллий ҳокимликлар томонидан тарқатилди. Вилоятдаги 665 нафар ёлғиз, ўзгалар ёрдамига муҳтож қарияларга 60 нафар ижтимоий таъминот бошқармасининг фархий ёрликлари, эсадлик ва қимматбаҳо совгалари тарқатилди. Пенсионерларга, ногиронларга ош тарқатилди. Санъаткорларнинг дилбаро куй ва қўшиклири кечага файз багишилди.

Вилоят ижтимоий таъминот тамизи ходимлари ва тантанада иштирок эттанларни вилоят ижтимоий таъминот бошқармасининг бошлiği С. Алмамедова, фархий отаҳон А. Соибназаров, Бахмал тумани ҳокими ўринбосари С. Маллаев, уруш ва меҳнат фархийлари кенгаша раиси Ф. Норматовлар табриклиди. Жиззах вилоят касаба ушумларни кенгаша раиси Ислом Хушев таъминот тизими ходимлари ва пенсионерларнинг бир гурухига сиҳаттоҳларга бепул йўлланмалар ажратилганини маълум қилди.

Йигилища Узбекистон Республикаси ижтимоий таъминот вазири Баходир Хамидович Умурзоқов вилоят ижтимоий таъминот тизими вазири Бахмал тумани ҳокими С. Алмамедова, фархий ёрликлари, эсадлик ва қимматбаҳо совгалари тарқатилди. Алибай ЭРГАШЕВ, "Ишонч" мухбири.

Савобий фаолият

Буҳоро вилояти Жондор туманинда сут ишлаб чиқарнишга ижтисослашган "Лола" ҳисседорлик жамиятидаги 550 боз қорамол бўқилади. 225 боши соғини сигирлардир. Чорвадорлар йил бўйи 531 тонига сут ишлаб чиқар, маҳсулотнинг 435 тонининни давлатга сотишни режалаштирган. Ўзаро мусобақаларда соғувчи Малика Сандова голибликни кўлдан бермайтилди. Шунга биринчи ўтган 12 бош сигирдан 36 тонига серқаймоқ сут соғиб олишини мўлжалаган.

Х. КУРБОНОВ олган сурат.

САЙЕРАМИЗ ПЕРСИ

келаётган ўзаро чегаравий баҳсни ечиши борасида битим имзоладилар. Макка шаҳридаги келишувга биноан икки мамлакат ўргасидаги қуруқлик ва дениз чегараларини белгилаш учун бир неча қўшма қўмиталар тузилади. Шунингдек, ҳар икки мамлакат чегарасига яқин қўшини ҳаракатларни назорат этиши мақсадидаги ҳарбий қўмита ҳам барпо этилади. Бу битим икки томонлама алоқалардаги муҳим қадам бўлсада, Яман ва Саудия Арабистони ўргасидаги ўзаро ишончизлик сақланиб қолмоқда.

ИТАЛИЯДА мафияга қарни ҳакам Жованни Фалконининг 3 йил аввал содир килингандан ўлимини ташкил этиши бўнича айланган 37 кини устидан жинойи иш бошланди. 1992 йили ҳакам Фалконининг машинаси Полермо йўлида портлатиб юборилган. Шунга ҳалар у мафияга қарни қаратилган курангига туруга стакчилик

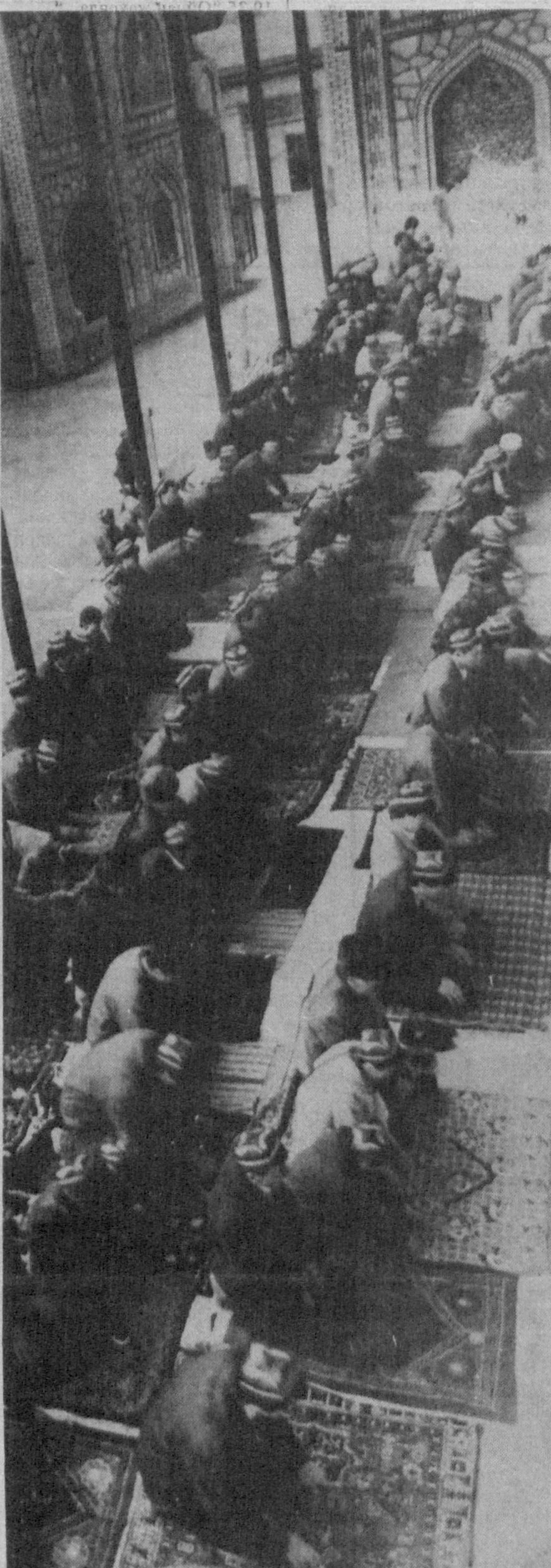
ФРАНЦИЯ жанубида яшовчи 120 ёнили Жан Кальмон

хоним кўлларнинг айтишича дунёдаги энг кекса инсонидир. Кальмон хоним тугилган куни муносабати билан 5 минг табрикнома олди. Мазкур байрамни у бутун шаҳар аҳли билан биргаликда нишонлади. Жан Кальмоннинг зеҳни ҳамон ўтиқир, хотиралари ёрқин. У 100 йил муқаддам Парижга борганларни, машҳур йиғал минораси қурилаётганини ишлайди. Биринчи жаҳон уруши бошланган йили у 40 ёш экан. Иккинчи жаҳон уруши тамом бўлганда 71-баҳорни қўрибди. У ўз турмуш ўртоги ва ягона қизидан 50 йил муқаддам ажраган. Унинг бирордан бир қарнидоши, яъни набириси 1963 йили автоҳалокат натижасида вафот этилди. Докторларнинг айтишича қарангандан ташкилни таъкидлайди. Барчалари баробар ишга киришиб кетишади. Қисқа муддат ичда қўра ёнида 5 тонналик ҳашак гарами қад ростлади.

Х. Ҳамидов Ҳарбий ёрликлари, жонворларни қўлламаганни кўнгилдаги қўнишни таъкидлайди. Ҳамидов таъкидлайди, ёнга ҳам қўнишни таъкидлайди. Шунга қарнидоши 1963 йили автолик муддат ичда қўра ёнида 5 тонналик ҳашак гарами қад ростлади.

Ҳа, Акмалжон Тўракулов бугун ота касбини эъзозлаб, эл орасида ҳурмат-эътибор қозонмоқда. Унинг эъгу-ниятни отардаги жонворларни қишлоғдан беталофт чиқар, қўзилатишни қўнгилдаги қўнишни таъкидлайди. Ҳозир ҳар куни шоколад билан тамадди қилиб юради.

Ризо Ҳудойқулов.
"Ишонч" мухбири.

АВВАЛГИ сабоғимизда инсон ҳаётидаги мәжнатининг нақадар юксаклариги эътироф этилган эди. Бугунги сұхбатимиз НАФСОНИЯТ ҳақида.

"Уч оға ини ботирлар" әртагида ўртапча ботир ғыны хунарманд маҳв эттег аждаҳо балой нағс (нағсонаият) бўлганидек у эришган малика — қаноатдир.

"Нағсим менинг балодир, ёнар ўтга салодир" дейди ҳалқимиз. Дарҳақиқат, "нағс" шундай бир аждаҳо, унинг оғиздан ҳамиша ўтолов гуриллаб туради. Шу боис тасаввуф фалсафасида нағсни ўлдиришга чакирилади. Ахмад Яссавий ҳикматларидан бирида эса "нағсни тепкил, нағсни тепкил, эй бадкирдор" деб даъват қиласди.

Нағс (нағсонаият) сўзининг лугавий маъноларини тушунишдан аввал пурмаъно әртаклардаги ўртапча ботир — хунарманднинг кимлигини яхширок билиб олишимиз керак бўлади.

Биз бугунги кунда "хунарманд" деганда асосан этикдўзлик, сартарошлиқ, косиблиқ, тикувчилик қаби "майдо ҳунармандчилик"ни тушунадиган бўлиб қолганимиз. Нарин борса хунартехника билим юртларини битириб, чилангарлик, сантехниклик... килаётган бирон-бир касбкор эгасини тушунамиз. Ҳолбуки хунармандлик шулар билангина чекланмайди. Ўз ишининг чинакам устаси, хунармандлик. Масалан, савдогарлик ҳам хунар, раҳбарлик ҳам хунар, арбоблик ҳам хунар, хозирда биз тез-тез қўллаб турадиган ишонлармоплиқ, тадбиркорлик, бизнес, маркетинг кабилар ҳам хунар... Бинобарин, "хунарманд" тушунчаси "косиб" ва ё "ишчи" тушунчалариға нисбатан кенг қамровидир. "Ингит кишига кирк хунар ҳам оз", "Хунардан унар", дейди ҳалқимиз. Бу мақолада "хунар" сўзи ана шундай кенг маъноларда

қўллангандир.

Хунарманди баднағс ва қаноатсиз одам — шүрпешона одам. Нағси ёмон ва қаноатни унугтган хунарманд ҳалқининг ичидан чиқиб, бoshiga битган бир балой азим!..

Ана энди "нағс", "баднағс", "нағсонаият" сўзларининг лугавий маънолари хусусида сұхбатлашсак ҳам бўлади.

"Фалончи нағсонаиятимга тегди", "иззатнағс" каби сўз бирималаридан англашилади, "нағсонаият" сўзи, аслини олганда "ор-номус", "шашын-шавкат" каби фазилатларга нисбат

Мусулмонлар ўз акроболари ичидаги кексалар, ёши улуғларни, бетобларни алоҳида бориб ўқлашади, уларга ҳайитлик совалари улашадилар.

Бу куни кўчалар, чорсуладар, расталар байрамона безатилади, отахон-онахонларга, яқин кишилар ва болаларга ҳайитликлар улашиш ҳам ҳалқимизнинг азалий удумларидандир. Зоро, Пайғамбаримиз ҳайит куни "Еб ичиб, хурсандчилик қиласурган кундир" деганилар. Хар йили катта тантана билан ўтаётган ҳайит намозига мусулмон мамлакатлари элчихоналарининг вакиллари ҳам ташриф буюришади. Улар кўхна Туркестон мусулмонлари эртанги кунига

кииши ва намозга ювиниб, таҳорат билан чиқишилари расм бўлган. Ҳайит намози кўпчилик жамоа бўлиб ўқилиши туфайли ҳар бир мусулмон кишининг озода, янги кийимлар кийиши диний таълим-тарбиядац нишона хисобланади.

Кўпчилик амал қиласурган одатларимиздан бири вафот этганларнинг қабрига бориб, зиёрат қилишдир. Ийд Рамазон аслида хурсандчилик байрами бўлгани учун уни мотам, маъюслук дамларига айлантириш ярамайди. Инсон хотиғасини йил бўйи ҳамиша эслаш зарур. Рамазон ҳайити дўстлик, иноклик, тинч-тотувлик, меҳр-муруват, одамийлик, ватанпарварлик, поклик, шукроналиқ фазилатлари намоён бўладиган айемдир. Бу кунларда ўзаро гина-кудуратлар унугтлади, келиш чиликларга барҳам бўлади, гуноҳлар кечирилади. Юрт раҳбарлари байрам арафасидан қамоқхоналарни айланниб, енгил жиноят қилганиларни авф этадилар.

Сўнгти йилларда муборак динимиз равнаки ўйлидаги ижобий ўзгаришлар, диндорларга яратилган улкан имкониятлар алоҳида таҳсинга сазовор. Юртбошимиз фармонлари билан ҳалқимиз тарихида биринчи марта Рамазон ва Курбон ҳайитини дам олиш куни деб ўзлон қилингани мўмин-мусулмонлар қалбини беҳад кувончга, миннатдорчилик туйгуларига тўлдиригандирлар.

Жумлан мўъмин-мусулмонларимизни улуг айём — Рамазон ҳайити билан чин юракдан муборакбод этамиз. Аллоҳнинг ўз барчамизни тутгансиз неъматлардан баҳманд этсин, юртимиз тинч бўлсин, ҳалқимиз фаровон яшасин, фарзандларимиз элу юрга меҳр-муҳаббатли, оқибатли ўссинлар! Истиқлол сари юз тутган азиз Туркестонимизнинг келажаги ўйлидаги ишларимизга Аллоҳ ҳайру-барака ато этсин.

Рамазон ҳайитингиз муборак бўлсин, азиз биродарлар!

**Юсуфжон хожи ШОКИРОВ,
Мовароуннахр мусулмонлари диний идо-расининг муфтийси мувонини.**

ИЙД РАМАЗОН МУБОРАҚ!

ишионч ва шукроналиқ билан Аллоҳ тоолога ибодат қилиб, тинч осойишта мәжнатининг гувоҳи бўлишмоқда.

Икки ҳайит ўртасида вафот этганлар қавм-қариндошлари кўнглини сўраш, уларга сабр-бардоштилаш ҳам шаклланган одатлардан хисобланади. афсуски, бу одатга ҳаддан зиёд эътибор қилиниб, кераксиз сарф-харажатларга ва давлат ишида бўлган кўпгина кишиларнинг вақтлари беҳуда банд этишга сабаб бўлинмоқда. Айниска 3 кун давомида дарвоза олдида қўй қовуштириб "фотиҳага келувчилар"ни кутиб туришлар билан марҳумларга савоб олиб берилмайди. Ислом шариатида аслида катта-катта маросимлар қилиш, серҳаражат ҳудойилар ўтказиш қайд этилмаган. Бу одатларга араб давлатларида ҳам риоя қилинмайди. Биродарларимизнинг бундай тадбирларни иложи борича ислом ақидаларига мувофиқ тарзда ўтказиларини истардик.

Ислом дини — покизалик динидир. Пайғамбаримиз "Озодлик иймондандур" деганлар. Шу боис ҳам Ийд ва жума кунлари мусулмонларнинг янги, озода либослар

Одамийлик сабоқлари

сўми "соф фойда",
яъни
бошқачароқ айтганда "ҳалол фойда", "лукма ҳалол"ми?

Йўқ, бу "фойда" кетидан қувиш" бўлади. Ҳолбуки савдогарликка юксак инсоний маданият белгиси деб билган ҳалқимиз олибсаторлик ўйлида кетган сарф-харажатнинг атиги ўн фоизи миқдорида ортирилган фойдани "соф фойда", ундан ортигини "фойдакунамлик — фойда кетидан қувиш" деб билган. Фойда кети-

фирлаш куролининг асоси — қадимий юонон маданияти, мурод-мақсад манзили — гўзлаклик, учинчи фикрлаш куролининг асоси — музазам Шарқ фалсафаси, мурод-мақсад манзили — эзгулиқдир. Мана, қарийб уч асрдирки, биз илмий фикрлаш куролига биноан яшаб турибмиз, деб ўз фикрини давом эттиради файласуф. Бу фикрлаш куролининг асоси — Гарб фани ва техникаси, мурод-мақсад манзили эса, ФОЙДАДИР. Лекин фойда кетидан қувиш инсониятни шундай бир боши берк кўчага олиб бориши мумкини, деб ўз фикрини якунлайди у, натижада биз тагин самовий фикрлаш куроли асосида иш кўришга, жаҳоний уйгунилкни емирмаслик ўйларини қидиришга мажбур бўламиш.

Назаримда буюк фикрлар чинакам мутафаккиона фикрлар, донишмандона хуносалардир. Дарҳақиқат, одам боласининг инсоний тирикликтан кўзда тутган пировард мурод-мақсади — ҳар не қилиб бўлсин фойда ортириш, ўз ўрни, ўз мавқеи, ўз мансабидан имкон қадар тўлароқ фойдаланиб қолиш эмас, балки том маънода баҳтли-саодатли яшашдир. Бундай яшашнинг бирламчи шарти эса, ҳалқимиз ҳар бир дуо-фотихасида Яратгандан сўрайдиган "тинчлик-хотиржамлик"дир.

Уруш — жаҳолатнинг, тинчлик — маърифатнинг конуни хосиласи бўлганидек, нағсонағи бандалари ором-фарогат-у айш-ишратлар умомига гарқ бўла туриб ўзларини кўйгали жой тополмасалар, нағсонағи аждаҳосини енга олган ўртапча ботирлар дилларда ажаб бир хотиржамлик касб этиб, қаноат ҳосил қиласидар.

Р. ОТАУЛИ.

НАФСОНИЯТ

тан "кибр-ҳаво", "такаббурлик" "калонди-мөглиқ" сингари иллатларга яқинроқдир. Нағсонаиятнинг таркибий кисмлари ҳам беҳад кўп! "Мечкай деган яхши от эмас" дейди ҳалқимиз. Мечкайлар, очкўзлар, очафотлар, еб тўймаслар, нағси горлар, иззатталаблар, шахсиятпарастлар, манфаатпаастлар, фойдакунамлар... буларнинг барчалари бир сўз билан айтганда, НАФСОНИЯТ бандаларидир. Бундай одамларни ҳалқимиз "иччала илони бор" деб таърифлайди...

Дарвоқе, "фойда" хусусида. Тилимиздан "соф фойда", "фойда кетидан қувиш" иборалари бор. Ҳўш, "соф фойда" нима, "фойда кетидан қувиш" нима? Айттайлик, бир савдогар бир буюмни чет элдан ўн сўмга олиб келиб, бизга юз сўмга пуллади. Унинг ортириган тўқсан

дан қувиш эса, ҳар қандай жамиятни хонавайрон қилиб, ижтимоӣ адолат мезонларини чиппакка чиқарувчи энг манфур иллатлардан бирни.

Маълумки, 1958 йилда муazzам Тошкенти мизда Осиё ва Африка ёзувларининг биринчи Ҳалқро анжумани бўлиб ўтган эди. Мазкур анжуманга хинд файласуфи Дешпанде "Шарқ зиёлларий ва фикрлаш куроллари" деб номланган бир мақола ўйллаган. Мазкур мақолада айтлинича, инсоният ўзининг узок асрлар тарихида жами тўртта фикрлаш куролини яратган бўлиб, булар САМОВИЙ, ЭСТЕТИК, АХЛОКИЙ ВА ИЛМИЙ фикрлаш курсларидир. Биринчи фикрлаш куролининг асоси — қадимги ҳалқларнинг асотиларлари, мурод-мақсад манзили — жаҳоний уйгунилк, иккичи

